

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

17. oktober 2024*

»Præjudiciel forelæggelse – forbrugerbeskyttelse – direktiv 2008/48/EF – anvendelsesområde – forbrugerkreditaftaler – undtagelser – artikel 2, stk. 2, litra f) – kreditaftaler, hvor kreditten ydes rentefrit og uden andre omkostninger eller er forbundet med ubetydelige omkostninger – betalingstjeneste med udskudt betaling »køb nu, betal senere« – misligholdelse – morarenter og udenretslig opkrævning af omkostninger«

I sag C-409/23,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Hoge Raad der Nederlanden (øverste domstol, Nederlandene) ved afgørelse af 30. juni 2023, indgået til Domstolen den 4. juli 2023, i sagen

Riverty GmbH, retssuccessor for Arvato Finance BV,

mod

MI,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling),

sammensat af formanden for Tredje Afdeling, C. Lycourgos, som fungerende formand for Fjerde Afdeling, og dommerne O. Spineanu-Matei (refererende dommer) og S. Rodin,

generaladvokat: J. Richard de la Tour,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Riverty GmbH, retssuccessor for Arvato Finance BV, ved advocate I.M.A. Lintel,
- den nederlandske regering ved M.K. Bulterman og H.S. Gijzen, som befuldmægtigede,
- den tjekkiske regering ved M. Smolek, S. Šindelková og J. Vlácil, som befuldmægtigede,

* Processprog: nederlandsk.

- den tyske regering ved J. Möller, M. Hellmann og J. Simon, som befuldmægtigede,
- den østrigske regering ved A. Posch, J. Schmoll og M. Winkler-Unger, som befuldmægtigede,
- den finske regering ved M. Pere, som befuldmægtiget,
- den norske regering ved K.H. Aarvik, I.R. Norum og S. Runde, som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved P. Ondrůšek og F. van Schaik, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 2, stk. 3, litra f), og artikel 3, litra g), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF (EUT 2008, L 133, s. 66).
- 2 Denne anmodning er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Riverty GmbH, som retssuccessor for Arvato Finance BV (herefter »Arvato«), udbyder af en betalingstjeneste med udskudt betaling, og MI, en forbruger, der havde valgt denne tjeneste i forbindelse med et onlinekøb.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Følgende er anført i 10. og 13. betragtning til direktiv 2008/48:
 - »(10) Definitionerne i dette direktiv bestemmer rækkevidden af harmoniseringen. Medlemsstaternes forpligtelse til at gennemføre bestemmelserne i dette direktiv bør derfor begrænses til dets anvendelsesområde som bestemt ved dets definitioner. Dette direktiv bør dog ikke berøre medlemsstaternes anvendelse af direktivets bestemmelser på områder, der ikke er omfattet af dets anvendelsesområde i overensstemmelse med fællesskabsretten. En medlemsstat vil således kunne bibeholde eller indføre national lovgivning svarende til dette direktivs bestemmelser eller visse af dette direktivs bestemmelser om kreditaftaler uden for dette direktivs anvendelsesområde, f.eks. om kreditaftaler med beløb på under 200 EUR eller på over 75 000 EUR. [...]
- [...]
- (13) Dette direktiv bør ikke finde anvendelse på visse typer kreditaftaler såsom købekort med henstand med betalingen, hvor kreditten skal betales indenfor tre måneder, og der kun skal betales ubetydelige omkostninger.«

4 Dette direktivs artikel 2 med overskriften »Anvendelsesområde« fastsætter følgende:

»1. Dette direktiv finder anvendelse på kreditaftaler.

2. Dette direktiv finder ikke anvendelse på følgende:

[...]

c) kreditaftaler med et samlet kreditbeløb på under 200 EUR eller på over 75 000 EUR

[...]

f) kreditaftaler, hvor kreditten ydes rentefrit og uden andre omkostninger, og kreditaftaler, ifølge hvilke kreditten skal betales tilbage inden tre måneder, og som kun er forbundet med ubetydelige omkostninger

[...]«

5 Det nævnte direktivs artikel 3 med overskriften »Definitioner« fastsætter følgende:

»I dette direktiv forstås ved:

[...]

c) »kreditaftale«: en aftale, hvorved en kreditgiver yder eller giver tilsagn om at yde en forbruger kredit i form af henstand med betalingen, lån eller anden tilsvarende form for finansiel facilitet

[...]

g) »samlede omkostninger i forbindelse med forbrugerkreditten«: alle omkostninger, herunder renter, provision, afgifter, og enhver anden form for honorar, som forbrugeren skal betale i forbindelse med kreditaftalen, og som kreditgiveren har kendskab til, bortset fra notarialgebyrer; omkostninger ved accessoriske tjenesteydelser i forbindelse med kreditaftalen, navnlig forsikringspræmier, medregnes også, såfremt indgåelsen af aftalen om tjenesteydelser desuden er obligatorisk for at opnå kreditten eller for at opnå kreditten på de annoncerede vilkår og betingelser

[...]

i) »årlige omkostninger i procent«: de samlede omkostninger i forbindelse med forbrugerkreditten udtrykt i procent pr. år af det samlede kreditbeløb, eventuelt omfattende de omkostninger, der er nævnt i artikel 19, stk. 2

[...]«

- 6 Følgende fremgår af det samme direktivs artikel 5 med overskriften »Oplysninger forud for aftaleindgåelsen«:

»1. I god tid før en forbruger bindes af en kreditaftale eller et kredittilbud, giver kreditgiveren og i givet fald kreditformidleren på grundlag af de kreditvilkår og -betingelser, som kreditgiveren tilbyder, og i givet fald forbrugerens præferencer og oplysninger, forbruger den oplysninger, der er nødvendige for at sammenligne forskellige tilbud, så der kan træffes en informeret beslutning om indgåelsen af en kreditaftale. Oplysningerne gives på papir eller på et andet varigt medium ved hjælp af formularen Standardiserede europæiske forbruger kreditoplysninger, jf. bilag II. [...]

De pågældende oplysninger skal angive:

[...]

g) de årlige omkostninger i procent og det samlede beløb, som skal betales af forbruger den [...]

[...]

l) den gældende sats for morarenter og måden, denne sats tilpasses på, og, hvor det er relevant, andre omkostninger i forbindelse med misligholdelse

[...]«

- 7 Artikel 10 i direktiv 2008/48 med overskriften »Oplysninger, der skal angives i kreditaftalen« fastsætter følgende i stk. 2:

»Kreditaftalen skal klart og koncist angive:

[...]

g) de årlige omkostninger i procent og det samlede beløb, som skal betales af forbruger den [...]

[...]

l) den gældende sats for morarenter som fastsat på tidspunktet for indgåelse af aftalen og måden, denne sats tilpasses på, og, hvor det er relevant, andre omkostninger i forbindelse med misligholdelse

[...]«

- 8 Følgende er fastsat i dette direktivs artikel 19 med overskriften »Beregning af de årlige omkostninger i procent«:

»1. De årlige omkostninger i procent, som på årsbasis svarer til nutidsværdien af alle fremtidige eller eksisterende forpligtelser (udnyttede kreditmuligheder, tilbagebetalinger og omkostninger), der er aftalt mellem kreditgiveren og forbruger den, beregnes ud fra den matematiske formel i bilag I, del I.

2. Ved beregningen af de årlige omkostninger i procent bestemmes de samlede omkostninger i forbindelse med forbruger kreditten, bortset fra andre omkostninger, som forbruger den skal betale

i forbindelse med misligholdelse af en af de forpligtelser, der er fastsat i kreditaftalen, og de omkostninger ud over købsprisen, som forbrugeren skal betale i forbindelse med køb af varer eller tjenesteydelser, uanset om transaktionen foretages kontant eller på kredit.

Omkostningerne ved forvaltningen af en konto til registrering af både betalingstransaktioner og udnyttelse af kreditmuligheden, omkostningerne ved anvendelse af et betalingsmiddel i forbindelse med både betalingstransaktioner og udnyttelser af kreditmuligheden og andre omkostninger i forbindelse med betalingstransaktioner skal indgå i de samlede omkostninger i forbindelse med forbrugerkredit, medmindre det ikke er obligatorisk at åbne kontoen, og omkostningerne i forbindelse med kontoen klart er angivet separat i kreditaftalen eller i en eventuel anden aftale, der er indgået med forbrugeren.

3. Beregningen af de årlige omkostninger i procent baseres på den antagelse, at kreditaftalen forbliver gyldig i det aftalte tidsrum, og at kreditgiveren og forbrugeren opfylder deres forpligtelser på de vilkår og datoer, der er angivet i kreditaftalen.

[...]«

- 9 Det nævnte direktivs artikel 22 med overskriften »Harmonisering og direktivets ufravigelige karakter« bestemmer følgende i stk. 3:

»Medlemsstaterne sikrer [...], at de bestemmelser, som de vedtager til gennemførelse af dette direktiv, ikke kan omgås ved den måde, aftalerne udformes på, f.eks. ved at lade udnyttelse af kreditmuligheder eller kreditfaciliteter, der falder ind under dette direktivs anvendelsesområde, indgå i kreditaftaler, hvis art eller formål vil gøre det muligt at undgå anvendelsen af dette direktiv.«

- 10 Det samme direktivs bilag II har overskriften »Standardiserede europæiske forbrugerkreditoplysninger«. Dette bilag fastsætter flere oplysninger, der skal gives forbrugeren, bl.a. vedrørende navn og kontaktoplysninger for kreditgiveren eller kreditformidleren, de vigtigste karakteristika ved kreditproduktet samt kreditomkostningerne og tilknyttede omkostninger. Inden for rammerne af det sidstnævnte punkt fremgår de omkostninger, som forbrugeren skal betale i forbindelse med misligholdelse.

Nederlandsk ret

- 11 Burgerlijk Wetboek (den borgerlige lovbog) bestemmer følgende i artikel 57, stk. 1, litra g), og artikel 57, stk. 2, i bog 7:

»1. I dette afsnit forstås ved:

[...]

g. »samlede omkostninger i forbindelse med forbrugerkredit«: alle omkostninger, herunder renter, provision, afgifter, og enhver anden form for honorar, som forbrugeren skal betale i forbindelse med kreditaftalen, og som kreditgiveren har kendskab til, bortset fra notarialgebyrer; [...]

[...]

2. Omkostninger ved accessoriske tjenesteydelser i forbindelse med kreditaftalen, navnlig forsikringspræmier, medregnes også i de i stk. 1, litra g), samlede omkostninger i forbindelse med forbrugerkreditten, såfremt indgåelsen af aftalen om tjenesteydelser er en obligatorisk forudsætning for at opnå selve kreditten eller for at opnå kreditten på de annoncerede vilkår og betingelser.«

12 Denne lovs artikel 58, stk. 2, litra e), i bog 7 er affattet således:

»[...]

2. Dette afsnit finder ikke anvendelse på:

[...]

e) kreditaftaler, hvor kreditten ydes rentefrit og uden andre omkostninger, og kreditaftaler, ifølge hvilke kreditten skal betales tilbage inden tre måneder, og som kun er forbundet med ubetydelige omkostninger [...]«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 13 Riverty er retssuccessor for Arvato, der drev virksomhed under navnet AfterPay. AfterPay var udbyder af en betalingstjeneste med udskudt betaling af samme navn, der blev tilbudt i forbindelse med onlinekøb mod betaling af et betalingsgebyr på 1 EUR.
- 14 Ifølge de generelle betalingsbetingelser, der anvendes af Arvato, forudsatte valget om at betale ved hjælp af denne tjeneste, at den forretningsdrivende, efter at have accepteret godkendelsen af anvendelsen af den nævnte tjeneste, overdrog sine rettigheder til det af kunden skyldige beløb for den bestilling, der var foretaget online. Denne kunde kunne herefter udelukkende betale med frigørende virkning til AfterPay og modtog med henblik herpå en faktura med det skyldige beløb særskilt for leveringen af denne bestilling. Betalingsfristen var 14 dage fra fakturadatoen, medmindre der skriftligt var aftalt en anden frist.
- 15 Ved manglende betaling inden for den fastsatte frist forfaldt det skyldige beløb direkte, uden at det var nødvendigt at meddele den nævnte kunde yderligere påkrav. I dette tilfælde tog Arvato forbehold for retten til at opkræve administrative omkostninger, hvilket beløb ved hver rykkerskrivelse blev forhøjet med lovfastede renter på det skyldige beløb og rimelige afholdte omkostninger til indenretslig og udenretslig fuldbyrdelse. Det fakturerede minimumsbeløb for udenretlige omkostninger var på 40 EUR.
- 16 MI købte som forbruger den 27. februar 2019 eller lidt før denne dato tre produkter i en online-butik til et samlet beløb på 37,97 EUR (herefter »varernes købspris«). MI valgte ved denne lejlighed betalingsmetoden AfterPay.
- 17 Samme dag sendte Arvato en betalingsoversigt til den e-mailadresse, som denne forbruger havde givet, på 38,97 EUR, bestående af varernes købspris og 1 EUR for betalingsgebyret, og den 13. marts 2019 var anført som betalingsfrist. Arvato anførte ligeledes, at manglende betaling inden for denne frist medførte en forhøjelse på 40 EUR af det skyldige beløb for udenretlige omkostninger i henhold til den gældende nederlandsk lovgivning på dette område.

- 18 Mellem den 15. marts og den 6. december 2019 fremsendte Arvato seks rykkerskrivelser til den nævnte forbruger pr. e-mail. Disse e-mails angav forpligtelsen til at betale varernes købspris og præciserede de administrative omkostninger forbundet med manglende overholdelse af denne forpligtelse først et beløb på 9,50 EUR, og derefter et beløb på 12,50 EUR. Ved denne sidstnævnte e-mail, afsendt den 6. december 2019, krævede Arvato betaling for varernes købspris fra den samme forbruger inden for en frist på 14 dage fra modtagelsen af denne sidstnævnte e-mail med forbehold for, at forbrugeren ved misligholdelse blev faktureret et yderligere beløb på 40 EUR for inkassoomkostninger.
- 19 Arvato har anlagt sag ved Kantonrechter te Arnhem (retten i første instans i Arnhem, Nederlandene) med påstand om, at MI tilpligtes at betale et beløb på 80,20 EUR med tillæg af lovfastsatte renter på 38,97 EUR fra den 9. oktober 2020. Arvato har efterfølgende nedsat det således krævede beløb, idet dette selskab har givet afkald på dets gebyr på 1 EUR.
- 20 I overensstemmelse med national ret har Kantonrechter te Arnhem (retten i første instans i Arnhem, Nederlandene) forelagt Hoge Raad der Nederlanden (øverste domstol, Nederlandene), som er den forelæggende ret, en række »præjudicielle spørgsmål«. Blandt disse spørgsmål skal det afklares, om morarenter, dvs. andre renter end dem vedrørende vederlag for tilrådighedsstillelse af kreditten og udenretlige omkostninger, som en forbruger skylder ved misligholdelse af en kreditaftale, er omfattet af kreditomkostningerne, eller om der skal tages hensyn til disse renter og andre omkostninger med henblik på at vurdere, om den pågældende kreditaftale er en aftale, »hvor kreditten ydes rentefrit«, eller en aftale, »som kun er forbundet med ubetydelige omkostninger« som omhandlet i artikel 2, stk. 2, litra f), i direktiv 2008/48, eller om der i forbindelse med undersøgelsen af de nævnte spørgsmål skal tages hensyn til den ved lovgivningsmæssige eller aftalemæssige karakter af disse renter og andre omkostninger samt størrelsen heraf i forhold til de lovbestemte tariffer.
- 21 Den forelæggende ret har anført, at begrebet »de samlede omkostninger i forbindelse med forbrugerkreditten« i artikel 3, litra g), i direktiv 2008/48, er blevet gennemført i nederlandsk ret »så ordret som muligt« i artikel 57, stk. 1, litra g), og artikel 57, stk. 2, i denne borgerlige lovbogs bog 7. Ifølge denne domstol gengiver denne lovs artikel 58, stk. 2, litra e), i bog 7 ordlyden af dette direktivs artikel 2, stk. 2, litra f), om udelukkelse af kreditaftaler, hvor kreditten ydes »rentefrit og uden andre omkostninger«, og aftaler, »ifølge hvilke kreditten skal betales tilbage inden tre måneder, og som kun er forbundet med ubetydelige omkostninger« som omhandlet i denne sidstnævnte bestemmelse.
- 22 Som svar på en del af de spørgsmål, som Kantonrechter te Arnhem (retten i første instans i Arnhem) har forelagt den, er den forelæggende ret af den opfattelse, at en aftale, hvori der er fastsat en betalingsfrist, udgør en kreditaftale, hvis den opfylder de betingelser, der er fastsat i den nationale lovgivning, som finder anvendelse med henblik på en sådan kvalificering, og at begrebet »andre omkostninger« som omhandlet i den borgerlige lovbogs artikel 58, stk. 2, litra e), bog 7 skal sammenholdes med begrebet »de samlede omkostninger i forbindelse med forbrugerkreditten« som omhandlet i denne lovbogs artikel 57, stk. 1, litra g), bog 7.
- 23 Den forelæggende ret er imidlertid af den opfattelse, at hverken direktiv 2008/48 eller Domstolens praksis vedrørende dette direktiv gør det muligt at besvare spørgsmålet om, hvorvidt morarenter og udenretlige omkostninger skal betragtes som kreditomkostninger, og hvorvidt de skal tages i betragtning for at afgøre, om den pågældende aftale udgør en kreditaftale »rentefrit og uden andre omkostninger« eller en kreditaftale, »som kun er forbundet med ubetydelige omkostninger« som omhandlet i dette direktivs artikel 2, stk. 2, litra f).

- 24 Hvad i denne henseende i første række angår de nationale retsforskrifter har den forelæggende ret præciseret, at de i hovedsagen omhandlede morarenter og udenretlige omkostninger henviser til de renter og de omkostninger, som er afholdt af kreditgiveren med henblik på at opnå udenretlig betaling af sit krav. Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at hvis debitor er en fysisk person, som handler som led i sin erhvervsmæssige virksomhed, fastsætter den borgerlige lovbog, at den krævede erstatning for udenretlige omkostninger svarer til en procentdel af hovedstolen og hverken kan være lavere end 40 EUR eller større end 6 775 EUR.
- 25 Det fremgår ligeledes af denne forelæggelse, at den nederlandske lovgivning på området for kreditaftaler, som er omfattet af anvendelsesområdet for direktiv 2008/48, forbyder kreditgiveren at kræve et vederlag for kreditten, som er større end det ved loven tilladte maksimale vederlag, og at dette maksimale vederlag omfatter morarenter og udenretlige omkostninger, idet kreditgiveren som en konsekvens heraf ikke kan kræve en erstatning for udenretlige omkostninger, således at vederlaget for kreditten bliver større end det tilladte maksimum.
- 26 Hvad i anden række angår de relevante bestemmelser i direktiv 2008/48 har den forelæggende ret udledt af artikel 5, stk. 1, litra l), sammenholdt med artikel 10, stk. 2, litra l), og bilag II til dette direktiv, at omkostninger i forbindelse med misligholdelse, som de i det foreliggende tilfælde krævede morarenter og udenretlige omkostninger er omfattet af, skal omfattes af »de samlede omkostninger i forbindelse med forbrugerkreditten«, der er fastsat i det nævnte direktivs artikel 3, litra g).
- 27 Den forelæggende ret har tilføjet, at selv om det følger af det samme direktivs artikel 19, stk. 3, at udgifter i forbindelse med misligholdelse af en kontraktlig forpligtelse ikke tages i betragtning ved beregningen af de årlige omkostninger i procent, betyder dette dog ikke, at disse udgifter ikke kan være omfattet af de samlede omkostninger i forbindelse med forbrugerkreditten.
- 28 Den forelæggende ret har imidlertid præciseret, at det ligeledes er muligt at lægge til grund, at de nævnte udgifter kun kan omfattes af »de samlede omkostninger i forbindelse med forbrugerkreditten«, hvis betingelserne for tildeling af kreditten og de andre omstændigheder i forbindelse med indgåelse af aftalen gør det muligt at antage, at den omstændighed, at de samme udgifter er forfaldne, udgør en del af långivers forretningsmodel.
- 29 Hvad angår den undtagelse, der er fastsat i artikel 2, stk. 2, litra f), i direktiv 2008/48, har denne ret anført, at undtagelsen risikerer at miste sit indhold, hvis det blev fastslået, at de renter og andre omkostninger, som er fastsat i denne bestemmelse, skulle omfatte renter og udenretlige omkostninger, der skyldes i henhold til loven ved misligholdelse.
- 30 På denne baggrund har Hoge Raad der Nederlanden (øverste domstol) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Er morarenter og udenretlige omkostninger en del af forbrugerens samlede omkostninger i forbindelse med forbrugerkreditten som omhandlet i [...] artikel 3, litra g), [i direktiv 2008/48] og skal de tages i betragtning ved vurderingen af, om der foreligger kreditaftaler, »hvor kreditten ydes rentefrit og uden andre omkostninger«, eller kreditaftaler, »som kun er forbundet med ubetydelige omkostninger«, som omhandlet i [dette direktivs] artikel 2, stk. 2, litra f)?

- 2) Gør det en forskel for besvarelsen af det første spørgsmål, om morarenterne og de udenretlige omkostninger skyldes i henhold til lovgivningen eller er aftalt? Gør det – såfremt der er tale om aftalte morarenter og udenretlige omkostninger – en forskel, om disse renter og omkostninger er højere end det beløb, der ville skyldes i henhold til lovgivningen uden denne aftale?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Indledende bemærkninger

- 31 Det skal indledningsvis bemærkes, at det fremgår af den nederlandske regerings indlæg, at den nationale lovgivning har gjort direktiv 2008/48 anvendelig på kreditaftaler med et samlet kreditbeløb på under 200 EUR.
- 32 Det skal ligeledes fastslås, at der med henblik på besvarelsen af de spørgsmål, som den forelæggende ret har forelagt, er to aspekter, der skal undersøges. Det første aspekt vedrører nærmere bestemt fortolkningen af begreberne »rente« og »andre omkostninger« som omhandlet i artikel 2, stk. 2, litra f), i direktiv 2008/48 samt spørgsmålet om, hvorvidt den lovgivningsmæssige eller aftalemæssige karakter af de morarenter og udenretlige omkostninger, som kræves af kreditgiveren ved manglende overholdelse af forbrugerens betalingsforpligtelse i henhold til en kreditaftale, og i givet fald størrelsen heraf, udgør nyttige kriterier med henblik på denne fortolkning. Det andet aspekt vedrører fortolkningen af begrebet »de samlede omkostninger i forbindelse med forbrugerkreditten«, der er fastsat i dette direktivs artikel 3, litra g).
- 33 Som det fremgår af anmodningen om præjudiciel afgørelse, har den forelæggende ret knyttet begrebet »andre omkostninger« som omhandlet i artikel 2, stk. 2, litra f), i direktiv 2008/48 til begrebet »de samlede omkostninger i forbindelse med forbrugerkreditten« som omhandlet i dette direktivs artikel 3, litra g), idet denne ret ønsker oplyst, om morarenter og udenretlige omkostninger henhører under såvel det ene som det andet begreb.
- 34 Når dette er sagt, bidrager artikel 2, stk. 2, litra f), i direktiv 2008/48 til afgrænsningen af anvendelsesområdet for dette direktiv og kan eventuelt gøre det ufornuddent at besvare spørgsmålet om, hvorvidt morarenter og udenretlige omkostninger er omfattet af begrebet »de samlede omkostninger i forbindelse med forbrugerkreditten« som omhandlet i det nævnte direktivs artikel 3, litra g).
- 35 Det er derfor i første omgang nødvendigt at foretage en fortolkning af artikel 2, stk. 2, litra f), i direktiv 2008/48 og undersøge relevansen af den lovgivningsmæssige eller aftalemæssige karakter af renterne og omkostningerne i forbindelse med misligholdelse samt eventuelt størrelsen heraf med henblik på denne fortolkning, og herefter i givet fald undersøge rækkevidden af begrebet »de samlede omkostninger i forbindelse med forbrugerkreditten« som omhandlet i dette direktivs artikel 3, litra g).

Det første spørgsmåls anden del og det andet spørgsmål

- 36 Med det første spørgsmåls anden del og det andet spørgsmål, som skal behandles først og samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 2, stk. 2, litra f), i direktiv 2008/48 skal fortolkes således, at morarenter og udenretlige omkostninger, som en forbruger skal

betale i forbindelse med forsinkelse eller manglende overholdelse af den betalingsforpligtelse, der påhviler den pågældende i henhold til en kreditaftale, er omfattet af begreberne »rente« og »andre omkostninger« som omhandlet i denne bestemmelse. Denne ret ønsker ligeledes oplyst, om den lovgivningsmæssige eller aftalemæssige karakter af disse renter og andre omkostninger samt den omstændighed, at de nævnte renter og andre omkostninger af aftaleretlig karakter eventuelt er højere end det beløb, der ville skyldes i henhold til lovgivningen, udgør relevante forhold med henblik på denne fortolkning.

- 37 Det skal i denne forbindelse præciseres, at de i hovedsagen omhandlede morarenter og udenretlige omkostninger som anført af den forelæggende ret udgør renter og omkostninger i forbindelse med misligholdelse.
- 38 I henhold til ordlyden af artikel 2, stk. 2, litra f), i direktiv 2008/48 er kreditaftaler, »hvor kreditten ydes rentefrit og uden andre omkostninger«, og kreditaftaler, »ifølge hvilke kreditten skal betales tilbage inden tre måneder, og som kun er forbundet med ubetydelige omkostninger«, udelukket fra dette direktivs anvendelsesområde.
- 39 Med henblik på fortolkningen af denne bestemmelse, og især begreberne »rente« og »andre omkostninger«, der fremgår heraf, skal der i overensstemmelse med fast retspraksis ikke blot skal tages hensyn til den pågældende bestemmelses ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori den indgår, og de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (jf. i denne retning dom af 11.1.2024, Inditex, C-361/22, EU:C:2024:17, præmis 43 og den deri nævnte retspraksis).
- 40 Hvad for det første angår ordlyden af artikel 2, stk. 2, litra f), i direktiv 2008/48 skal det bemærkes, at denne bestemmelse blot henviser til »renter« og »andre omkostninger« uden at definere disse begreber og uden at henvise til andre begreber, der anvendes i forbindelse med dette direktiv, bl.a. begreberne »omkostninger i forbindelse med misligholdelse«, »omkostninger«, »provision« eller »afgifter«.
- 41 Begrebet »renter« betegner bogstaveligt såvel påløbne eller skyldige renter i forhold til en placeret eller lånt kapital som udligningsrenter eller morarente og har således flere mulige betydninger.
- 42 Begrebet »andre omkostninger« udgør ligeledes et generisk begreb, der kan dække forskellige udgiftskategorier, således at dette begreb har et forskelligt indhold alt efter den sammenhæng, hvori den anvendes.
- 43 Når dette er sagt, giver en sammenligning af de forskellige sprogversioner af artikel 2, stk. 2, litra f), i direktiv 2008/48 nogle bidrag til fortolkningen af begreberne »renter« og »andre omkostninger«. Blandt disse versioner er der navnlig dem, som mere kortfattet alene henviser til fraværet af renter eller andre omkostninger, som den tyske version (»zins- und gebührenfreie Kreditverträge«), den græske version (»symvaseis pistosis oi opoies einai atokes kai choris alles epivarynseis«), den franske version (»contrats de crédit sans intérêt et sans autres frais«) eller den nederlandske version (»kredietovereenkomsten zonder rente en andere kosten«). I andre sprogversioner, bl.a. den spanske version (»los contratos de crédito concedidos libres de intereses y sin ningún otro tipo de gastos«), den engelske version (»where the credit is granted free of interest and without any other charges«), den kroatiske version (»ugovore o kreditu prema kojima se kredit odobrava bez kamata i bez bilo kakvih drugih naknada«), den italienske version (»contratti di credito che non prevedono il pagamento di interessi o altre spese«) eller den rumænske version (»contractele

de credit în baza căror creditul este acordat fără dobândă și fără alte costuri»), henvises der udtrykkeligt til den omstændighed, at kreditten ydes, uden at der er fastsat renter eller andre omkostninger.

- 44 Det fremgår udtrykkeligt af ordlyden af disse andre sprogversioner, at anvendeligheden af artikel 2, stk. 2, litra f), i direktiv 2008/48 skal vurderes under hensyn til de renter og andre omkostninger, som er fastsat på tidspunktet for kreditaftalens indgåelse. En forbrugers manglende overholdelse af sin betalingsforpligtelse og varigheden af en sådan eventuel manglende overholdelse kan imidlertid principielt ikke forudsiges på dette tidspunkt. Renter og udenretlige omkostninger udgør derfor ikke en del af »renter« og »andre omkostninger« som omhandlet i artikel 2, stk. 2, litra f), i direktiv 2008/48, og dette gælder uafhængigt af spørgsmålet om, hvorvidt anvendelsen og størrelsen af disse renter og omkostninger er fastsat ved lov eller i kreditaftalen.
- 45 Denne fortolkning understøttes af den sammenhæng, hvori denne bestemmelse indgår, og af de mål, der forfølges med direktiv 2008/48.
- 46 Hvad for det andet angår den sammenhæng, hvori den nævnte bestemmelse indgår, skal det således bemærkes, at udenretlige omkostninger i overensstemmelse med artikel 19, stk. 2 og 3, i direktiv 2008/48 er udelukket fra beregningen af de årlige omkostninger i procent, idet denne beregning baseres på den antagelse, at kreditaftalen forbliver gyldig i det aftalte tidsrum, og at kreditgiveren og forbrugeren opfylder deres forpligtelser på de vilkår og datoer, der er fastsat i denne aftale. Der skal derfor tages udgangspunkt i denne antagelse med henblik på at fortolke dette direktivs artikel 2, stk. 2, litra f).
- 47 For det tredje er fortolkningen i nærværende doms præmis 44 i overensstemmelse med formålet med artikel 2, stk. 2, litra f), i direktiv 2008/48, der i lighed med de øvrige bestemmelser i denne artikel har til formål at afgrænse dette direktivs anvendelsesområde. Hvis der skulle tages hensyn til renter og andre udenretlige omkostninger for at fastslå, om en aftale er omfattet af det nævnte direktivs anvendelsesområde, ville denne bestemmelse således i vidt omfang miste sit indhold og effektive virkning, fordi den ville finde anvendelse i de meget usandsynlige situationer, hvori forsinkelsen eller den manglende betaling slet ikke har nogen retlige konsekvenser for kreditgiveren, dvs. at der hverken pålægges morarenter eller andre omkostninger som følge af en misligholdelse af betalingsforpligtelsen.
- 48 I det foreliggende tilfælde har Arvato krævet betaling for varernes købspris på 37,97 EUR med tillæg af lovfastsatte renter fra den 9. oktober 2024 og for de lovfastsatte udenretlige omkostninger på 40 EUR, hvilket beløb ligger under det interval, som er fastsat i den nederlandske lovgivning. Sådanne renter og omkostninger er principielt ikke omfattet af begreberne »rente« og »andre omkostninger« som omhandlet i artikel 2, stk. 2, litra f), i direktiv 2008/48 og skal derfor ikke tages i betragtning, når det skal afgøres, om den pågældende kreditaftale er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde.
- 49 Den forelæggende ret og den nederlandske regering har imidlertid gjort gældende, at det ikke kan udelukkes, at omstændighederne i forbindelse med indgåelsen af den pågældende aftale giver grundlag for at antage, at den omstændighed, at de udenretlige omkostninger er forfaldne, udgør en del af kreditgiverens forretningsmodel, hvilket er en situation, hvor der burde tages hensyn til disse omkostninger med henblik på at undersøge anvendeligheden af artikel 2, stk. 2, litra f), i direktiv 2008/48.

- 50 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at for at sikre denne beskyttelse pålægger artikel 22, stk. 3, i direktiv 2008/48 medlemsstaterne at sikre, at de bestemmelser, som de vedtager til gennemførelse af dette direktiv, ikke kan omgå ved den måde, aftalerne udformes på (dom af 11.9.2019, Lexitor, C-383/18, EU:C:2019:702, præmis 30).
- 51 Det tilkommer derfor den forelæggende ret at efterprøve, om kreditgiveren reelt tilsigter at omgå sin forpligtelse i henhold til direktiv 2008/48 ved fra kreditaftalens indgåelse at forudse forbrugerens manglende overholdelse af betalingsforpligtelsen med henblik på at opnå en økonomisk fordel ved den omstændighed, at renterne og de udenretlige omkostninger er forfaldne. Med henblik herpå tilkommer det denne ret at undersøge alle omstændighederne på tidspunktet for indgåelsen af den pågældende aftale og andre relevante forhold som bl.a. den lovgivningsmæssige eller aftalemæssige karakter af renterne og de udenretlige omkostninger, fristerne for, hvornår disse renter og omkostninger forfalder samt størrelsen af de nævnte renter og omkostninger.
- 52 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det første spørgsmåls anden del og det andet spørgsmål besvares med, at artikel 2, stk. 2, litra f), i direktiv 2008/48 skal fortolkes således, at med forbehold af de tilfælde, hvor kreditgiveren fra kreditaftalens indgåelse forudser forbrugerens manglende overholdelse af betalingsforpligtelsen med henblik på at opnå en økonomisk fordel, er de morarenter og udenretlige omkostninger, som en forbruger skal betale i forbindelse med forsinkelse eller manglende overholdelse af den betalingsforpligtelse, der påhviler den pågældende i henhold til en kreditaftale, ikke omfattet af begreberne »rente« og »andre omkostninger« som omhandlet i denne bestemmelse, og dette gælder principielt uafhængigt af den lovgivningsmæssige eller aftalemæssige karakter af disse renter og andre omkostninger samt den omstændighed, at de nævnte renter og andre omkostninger af aftaleretlig karakter eventuelt er højere end det beløb, der ville skyldes i henhold til lovgivningen.

Det første spørgsmåls første del

- 53 Henset til besvarelsen af det første spørgsmåls anden del og det andet spørgsmål er det uforholdt at besvare det første spørgsmåls første del.

Sagsomkostninger

- 54 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

Artikel 2, stk. 2, litra f), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF

skal fortolkes således, at

med forbehold af de tilfælde, hvor kreditgiveren fra kreditaftalens indgåelse forudser forbrugerens manglende overholdelse af betalingsforpligtelsen med henblik på at opnå en økonomisk fordel, er de morarenter og udenretlige omkostninger, som en forbruger skal

betale i forbindelse med forsinkelse eller manglende overholdelse af den betalingsforpligtelse, der påhviler den pågældende i henhold til en kreditaftale, ikke omfattet af begreberne »rente« og »andre omkostninger« som omhandlet i denne bestemmelse, og dette gælder principielt uafhængigt af den lovgivningsmæssige eller aftalemæssige karakter af disse renter og andre omkostninger samt den omstændighed, at de nævnte renter og andre omkostninger af aftaleretlig karakter eventuelt er højere end det beløb, der ville skyldes i henhold til lovgivningen.

Underskrifter